

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 20 kr., za po leta 2 gld. 20 kr., za četert leta 1 gld. 14 kr. V tiskarnici sprejemana na leto 3 gold. 60 kr., za pol leta 1 gold. 80 kr., za četert leta 90 kr., ako zadene na ta dan praznik. izide Danica dan poprej.

Tečaj XXIV.

V Ljubljani 15. grudna 1871.

List 50.

Pj IX pred sborom (kongresom), ki so ga v Parizu napravljali l. 1860.

Francoski cesar: „Ecce homo! Glejte, človek!“ (Jan. 19, 5.). „Kaj se vam zdi? (Mat. 26, 66.).

Anglija: „Preč z njim, preč z njim, križaj ga!“ (Jan. 19, 15.).

Svecija: „Rekli so: Smerti je vreden.“ (Mat. 26, 66.).

Avstrija: „Kaj pa je hudega storil?“ (Mat. 27, 23.).

Sardinija: „Mi imamo postavo (če je nimamo, jo pa naredimo), in po postavi mora umreti.“ (Jan. 19, 7.).

Borusija: „Jaz ne najdem nobene krivice nad njim.“ (Jan. 18, 38.).

Hispanija: „Jaz sem nedolžna nad kervjo tega pravičnega.“ (Mat. 27, 24.).

Portugalija: „Čemu ta potrata?“ (Mat. 26, 8.).

Rusija: „Kaj nam je mar, ti glej!“ (Mat. 27, 4.).

Napolitansko: „Ko bi se ravno vsi pohujšali nad teboj, se jaz ne bom nikdar pohujšal.“ (Mat. 26, 33.).

Francoska cesarica: „Nič si ne dajaj opraviiti s tim pravičnim; zakaj veliko sem terpela danes v sanjah zavoljo njega.“ (Mat. 27, 19.).

Francoski cesar: „Zdrav bodi, učenik!“ (Mat. 26, 49.). „Duh je sicer voljan, meso pa slabo.“ (Mat. 26, 41.).

Keršansko ljudstvo: „Gorjé tistemu človeku, po kterem bo izdan.“ (Mat. 26, 24.).

Keršanski vladarji: „Resnično, on je prevzel naše bolezni, in on je nosil naše bolečine; mi pa smo si ga mislili ko gobovega, in udarjenega od Boga in ponižanega.“ (Iz. 53, 4.).

Škofje in duhovni: „Serčen bodi, prav blizo je, da te bo Bog ozdravil.“ (Tob. 5, 13.).

Papež: „Sedite tukaj, da grem tje in molim.“ (Mat. 26, 36.). „Čez tri dni bom vstal.“ (Mat. 27, 63.). Blagor mu, kdor koli se ne pohujša nad menoj.“ (Luk. 7, 23.). (Šlez. časn. 1860.).

Primerjaj s tem naslednje, in spoznal boš iz tega, kako žalostno, nesrečno in krivično je ravnanje držav zoper papeža in katoliško cerkev.

Keršansko katolištvo pred sodnjim stolom evropskih držav.

Nemčija: „In véliki duhovni in pismarji so iskali, kako bi Jezusa umorili; bali pa se ljudstva.“ (Luk. 22, 2.), „Véliki duhovni pa in ves zbor so iskali krivega pričevanja zoper Jezusa, da bi ga umorili; in ga niso našli, dasiravno je bilo veliko krivih prič pristopilo. Tedaj je véliki duhoven raztergal svoje oblačila, rekoč: „Kaj potrebujemo še prič?“ (Mat. 26, 59. 60. 65.). „Ako bi ta ne bil hudodelnik, bi ti ga ne bili izdali.“ (Jan. 18, 30.). „Slišali ste bogokletstvo, kaj se vam zdi?“ (Mark. 14, 64.). „On pravi, da je on Kristus, kralj.“ (Luk. 23,

2.). Vsak, kteri se kralja dela, cesarju zoper govori.“ (Jan. 19, 12.). „On ljudstvo šunta.“ (Luk. 23, 5.). „Ako ga pustimo, bodo vsi vanj verovali, in bodo prišli Rimljani in vzeli našo deželo in naš narod.“ (Jan. 11, 47. 48.).

Baden: „Oni pa so rekli: Smerti je vreden. Tedaj so mu v obraz pljuvali“ (Mat. 26, 66.), „ga zasramovali in bili.“ (Luk. 22, 64.).

Bavarija: „Kaj mi hočete dati, in jaz vam ga bom izdal?“ (Mat. 26, 15.).

Belgija: „Ko je pa veči hrup prihajal, je vzel vode, in si je roke umil vpricho ljudstva, rekoč: „Jaz sem nedolžen nad kervjo tega pravičnega, vi glejte!“ (Mat. 27, 24.).

Dansko in Švedija: „Ne poznam tega človeka.“ (Mat. 26, 72.).

Anglija: „Ali obsodi naša postava človeka, ako ga popred ne zasliši, in ne pozna, kaj dela?“ (Jan. 7, 51.). In zdaj vam tedaj rečem: Odstopite od teh ljudi in pustite jih; zakaj če je od ljudi ta naklep ali to delo, se bo razderlo; če je pa od Boga, ga ne bote mógli razdreti.“ (Djan. ap. 5, 38. 39.).

Francija: „Ko bi se ravno vsi pohujšali nad teboj, se jaz ne bom nikdar pohujšal. Akoravno bi mi bilo s teboj umreti, te ne bom zatajil.“ (Mat. 26, 33. 35.).

Grečija: „Kaj nam je to mar?“ (Mat. 27, 4.).

Holandija: „Krivega ne najdem nad tem človekom“ (Luk. 23, 4.).

Saksonija: „Za zdaj le pojdi; o priložnem času te bom pa poklical.“ (Dj. ap. 24, 25.). „Poslušali te bomo zastran tega drugikrat.“ (Dj. ap. 17, 32.).

Portugalija: „Kaj je resnica?“ (Jan. 18, 38.).

Italija: „Tale je, njega primite.“ (Mat. 26, 48.).

„Bolje je, da en človek umerje za ljudstvo.“ (Jan. 18, 14.).

Avstrija: „Vsi se bote pohujšali nad menoj.“ (Mark. 14, 27.).

Rusija: Pastirja (škofe) bom udaril, in razkropile se bodo ovce čede.“ (Mat. 26, 31.).

Švica: „Mi imamo (naredimo) postavo, in po postavi mora umreti.“ (Jan. 19, 7.).

Španija: „Ecce homo!“ Glejte, človek!“ (Jan. 19, 5.). „Njegova kri pridi na nas in naše otroke!“ (Mat. 27, 25.).

Turčija: „Kaj je pa hudega storil?“ (Mark. 15, 14.).

Virtenberško: „Nisem našel nobene krivice nad tem človekom v tem, česar ga tožite.“ (Luk. 23, 14.).

Deržavno cerkvenstvo (take osebe, ki vladi v vsem kimajo, če se tudi v cerkvene reči vtika in cerkvi nasprotne postave daje; imenujemo jih „jožefinarje“, ki za papeža-kralja nič kaj ne marajo): Nimamo kralja, razun cesarja.“ (Jan. 19, 15.). Ako tega spustiš, nisi cesarjev prijatelj; zakaj vsak, kteri se kralja dela, cesarju (vladi) zoper govori.“ (Jan. 19, 12.).

Prostomavtarji, blatarji, judovski in mnogi liberalni

časniki s svojo brezbožno derhalijo: „Oni so pa vpili: Preč z njim, preč z njim, križaj ga!“ (Jan. 19, 15.). „Spusti nam Barába, ki je bil zavoljo nekega v mestu storjenega punta in uboja v ječo veržen.“ (Luk. 23, 18. 19.). „Strebimo ga z dežele živih, da njegovo ime ne bo več v spominju“ (Jerem. 11, 19.).

Katolištvo: „Kakor nad razbojnika ste šli me loviti z meči in s kolmi; vsak dan sem sedel pri vas, in učil v tempeljnu, in me niste prijeli.“ (Mat. 26, 55.). „Ako sem hudo govoril, pričaj od hudega; ako pa prav, zakaj me biješ?“ (Jan. 18, 23.). „Veliko dobrih del sem vam pokazal od svojega Očeta, zavoljo kterega teh del me kamnjate?“ (Jan. 10, 32.). „Toda to je vaša ura in oblast temé.“ (Luk. 22, 53.). „Gorjé pa vam pismarji in farizeji, hinavci! Ker zapirate nebeško kraljestvo pred ljudmi; vi namreč ne greste vanj, in kateri hočejo vanj iti, jim ne pustite iti. Gorjé vam, pismarji in farizeji, hinavci! ker po morji in po suhem vse obhodite, da enega k svoji veri spreoberneté; in kadar je spreobernjen, ga storite otroka pekla, dvakrat hujšega, kakor ste vi.“ (Mat. 23, 13. 15.). „Gorjé vam, ki dobro imenujete hudo, hudo pa dobro, ki temi pravite luč, luči pa tema, ki grenko v sladko, sladko pa v grenko spreminjate! Gorjé vam, kateri ste modri v svojih očéh, in sami pri sebi razumni! Ki hudobnega opravičujete zavolj darov, pravičnemu pa njegovo pravico jemljete.“ (Iz. 5, 20. 21. 23.). „Pokončal bom modrost (Döllingerjevo in vsih njegovih pajdašev) medrih, in razumnost razumnih bom zaverigel.“ (1. Kor. 1, 19.). „Svojo cerkev pa bom zidal na to skalo (na Petra) in peklenske vrata je ne bodo zmagale.“ (Mat. 16, 18.). „ktera je steber in terdnost resnice.“ (1. Tim. 3, 15.). „Kdor cerkve ne posluša, naj ti bo kakor nevérník in očitni grešnik.“ (Mat. 18, 17.). Kdor ne veruje (kar katoliška cerkev uči in zapoveduje verovati), bo pogubljen.“ (Mark. 16, 16.). (Po Vaterld. iz Germ.)

Svoboda doli — v pekel; svoboda góri — v nebesa. Ktera ti je ljubši?

Neutajljivo je, da naloga vsih pospeševalcev človeškega blagra mora ta biti, da človeštvo pride k miru, kolikor je mogoče na zemlji. Dandanašnji se mnogotero misli, da bo človek potlej srečen, in miren, ako se vsih postav in zavéz znebi, kolikor koli je mogoče, posebno pa verskih in nraških. Čakajte malo!

Kličé se: veda, uženost bodi prosta; šola bodi prosta — brez ozira na vero, tedaj brez ozira na dušo in na priboduje življenje uboge mladine? Lepega ti nauka! Vse naj se v šoli smé govoriti, vse učiti, veri naj bolj nasprotné „hipotese“ razkladati, če tudi se verska podlaga razdira učencem? Lepe ti take poti k sreči, k miru!

V naj novejšem času se sila dela, da bi se rešili, oprostili delavci od kapitala, od posestva, — da bi se rešile hudodelstva izpod postave. In kako naj bi se to zveršilo, je najprej pokazala z nezmernim divjanjem komuna v Parizu, in naslednjič to poskušajo s požiganjem sem ter tje po svetu. Bodo mar s timi pošastmi, tolovajstvi mir pridobili svetu, ali saj sami sebi?... Čakite malo!

Italijani zlasti se išejo spod „pravice“ emancipirati s tolovajstvom, ropom, posilstvom cerkvene lastnine, in Viktor Emanuel si je s tim taki mir pridobil, kakor pripovedujejo, da nikoli in nikjer pokoja nima. Ga bodo mar drugi s takim počenjanjem več pridobili?... Danes že še ne!

Z veliko silo se oprostuje tako imenovana ljudska šola. Po mnogih potih, pravi briksenški knez in škof, so se gnali zato namero. Ločevali so nauk od odreje, rekši: šola naj le samo uči, ne pa odreja. V séverno-amerikanskih državah so to načelo tako vintali, da

učitelj še čerhniti ni smel v šoli kacega pravila ali nauka, kako naj se živi, kaj je prav ali ne. Na Nemškem so šoli so-odgojo dopustili, toda prašanje je, kaj se s to odrejo misli? Neki protestanški pedagog meni, da veri in cerkvi za odrejo mar ne bodi, češ, da Cerkev se je preživela in ni več odgojnica človeštva, — šola je stopila na njeno mesto. Podobne brezglavne marnovanja so se slišale tudi o Beustovem času v državnem zboru in po učiteljskih shodih. Med drugimi je zagrebski učit. shod dosti govoril o zvezi z nemškimi pedagogi in šolniki, akoravno je znano, kakošne načela imajo premnogi nemški pedagogi z Dittesom vred. Vsa zgodovina priča, da narode stalno in koristno olikuje le sama Cerkev; njena pomočnica je šola, pa tista šola samo, ki je hči matere Cerkve in uči in izobrazuje človeštvo po njenih načelih. Kdo da narode v resnici budi in osrečuje, kažejo med drugim naznanila iz Amerike, — tudi v zadnji Danici. Kdor pa v Cerkvi sovražnem pomenu narode izobraža, on jih „zobraža“, on podira in kvari. Vzemite danes s sveta papeža in njegove zveste vernike, pa povejte, kje imate še kaj stalnega in zanesljivega? —

Neka odreja je tako imenovana umovalska ali racionalistiška, češ, da je človeku zadosti neko spoštovanje nračne postave; kakošna pa je nračnost, čednost, spodobnost brez vere, to je vsakemu znano. To je blizo tako, kakor bi rekel sinu: očeta in mater zaverzi, njune nauke pa spoštuj.

Po enakem kalupu je neka zgolj humanistiška, človekoljubna odreja — brez Boga.

Naj se le vije in emancipira človeštvo spod postave in vere, kakor hoče, resnično vekomaj ostane, kar je rekel véliki Avguštin:

Serce človekovo je za Boga stvarjeno in vedno nepokojno je naše serce, dokler v Bogu ne počiva.

Svoboden v resnici tedaj je, kdor se oprósti izpod jarma greha in nejevere in stopi pod postavo Kristusovo, ktera edina pelje k miru, pelje v življenje.

Pij IX v Vatikanu, Viktor Emanuel na Čitoriju, Garibaldi na ulicah.

27. listopada je bil čuden dan za Rim. Na homcu Čitoriju je kralj zbor pričel; v Vatikanu je namestnik Kristusov imel pred seboj prostovoljno zbrane največljavniši Rimljane.

Kralj se je na Čitorij peljal v zapertem vozu. Kakor kdo, ki ima hudo vest, tišal se je v kot na vozu in le sem ter tje se je pokazala pozdravljajoča roka. Guječa je bila precejšna, sprejem pri dohodu merzel, pri odhodu še merzlejši. V sobani veliko zvéranje; ravno braziljskega cesarskega osebstva pa je bilo zraven prav treba, češ, tudi braziljsko katol. monarhištvo je terst, za papeža in zoper njega ob enem.

Ravno ta čas pa je bilo pri sv. Očetu blizo 1000 zastopnikov rimskega plemstva in meščanstva in v Rimu bivajočih katoličanov. Brale so se tri adrese, ki so preklicovale, kar se je godilo na Čitoriju.

Odgovor častitljivega Pija je velikansk tudi le v posnetku. „Vojskovanje je imela Cerkev in zmage je obhajala, odkar stoji,“ je rekel Veliki Pij. „Ravno so bili sovražniki Božji Zveličarja na križ pribili, že je rimski vojak pod križem primoran spoznal: ta je bil Sin Božji, in derhal radovednežev je na persi terka-joča s Kalvarije šla. Od tistihmal ni bilo brez borb v Cerkvi. Bog pa je Cerkev zidal na skalo in hoče, da naj skala terdna bode, peklenske vrata naj je ne premagajo. — Kri mučenikov je v prvo pokrivala zemljo, prostori rimski so se napajali s tem „semenom kristja-

nov.“ Poslednjič pa so zginili tirani, trinogi sami so se naveličali svojega dela, in Cerkev je dosegla zmago in mir. Nastopila je dolga versta bojev zoper krivoverstva, nastopila nadalje prederznost cesarjev, — Cerkev pa je vselej zmagala.“

„Današnje dni ni več prašanje za mučeniško kri, krivoverstva ne morejo več Cerkvi škodovati; ali vojska ni več zoper oddélek, vojska je zoper vso Cerkev; orožje so novošegni uki, Bog brez razodenja, brezboštva in materjalizem. S temi pomočki hočejo tudi Rim, sedež resnice, kakor pravi papež Leon, narediti za sedež vseh zmót. Tudi iz te vojske bode Cerkev šla zmagovita. Poroštva tega so skazovanja, ki se papežu opravljajo, je katoliška mladina, ki je pripravljena tudi kri dati za sv. Cerkev... Edinosti je potreba v sedanji vojski; katoličani vseh dežel naj se toraj sklenejo z rimskimi, da bijejo Božjo vojsko. Potrebna je edinost in stanovitnost. Prazno je govoriti o spravi; ker Cerkev se z zmoto ne more spraviti.... Bog in belial, luč in temota, resnica in laž se nikakor ne morejo spraviti“ itd. Vtis, ki ga je taki govor storil pri poslušavcih, se ne dá popisati. Kaj pač so neslane liberalske besedovanja proti tako tehtnim besedam poglavarja sv. Očeta!

Koliko je dosegel Viktor Emanuel ta dan, to se je pokazalo še tisti večer. Razsvitljene so bile ulice in Kapitol v Rimu, ne pa osebne hiše, razun tistih, ki jih je mestna gosposka dala razsvetliti; po cestah pa ni bilo slišati družega klica, razun: „Živi Garibaldi, živi republika!“ in popevalo se je: „Garibaldi è — Il nostro re. Garibaldi je naš kralj.“ —

Ali to ni naj britkejši satira? V Rim je kralj prišel, je zbor pričel, — in precej po noči mu propad pojejo!... Tako je. Francosko je strabovito padlo, ker je očeta keršanstva njegovim sovražnikom izdalo; padel je Napoleon, ker je papeža pomagal oropati: kako je mogoče, da bi se ohranil on, ki hoče ta rop vživati? —

Vsaka krivica se grenko mašuje. Človek, vari se hudih dél: Kratka je zmota, dolgo je kesanje.

Ali so res reveži poškodovani z darovi za papeža?

Nekteri pobratimi tistega gospoda, ki ga je bil zapeljal denar in nevošljivost, da je gospodom judom svojega Gospoda izdal, in se poslednjič na njivi pod Oljsko goro obesil, pišejo v časnikih gospodov judov in gospodov liberalcev, kolika krivica se godi, ker Danica nektere darove sprejemlje in jih našemu sv. Očetu starčku papežu Piju IX pošlje; ko so vender doma take potrebe! —

Toda tudi mi bi imeli kaj svetovati in povedati. — Ljubljanski gg. liberalci vsako leto na tisuče pošljejo dunajskim in drugim gg. judom in gospodom zatiravcem naše matere katol. Cerkve za časnike, ki našo vero spodjedajo in 1000 in 1000 ljudj nezadovoljnih sami seboj, z Bogom in svetom in toraj nesrečnih storé: mar bi gospodje ljubljanski liberalci ubogim dali ta zaverženi denar, za kterege si kupujejo nevero, greh, laž, krivično politiko in pogubljenje sami sebi, pa dostikrat tudi svojim ženam in otrokom.

Gg. liberalci si tudi velike stroške delajo v shodih po steklenjačah in družih sobanah, po katerih delajo naklepe zoper domačine, zoper neoveržljive pravice našega slovenskega jezika, zoper našo sv. vero itd. To je sklenjeno z marsikterimi stroški in čisto prazno delo, za katero jih ne le nobeno plačilo, ampak še hud odgovor čaka. Naj bi raji velike stroške, ki jih s tim imajo, za uboge dali. —

Tacih reči bi jim zamogli še toliko naštetih, zlasti

ako bi v njih stanovanja pogledali, da smo si svesti, da bodo reveži kaj dobro oskerbljeni in oni sami nič na škodi, ako dobri svét sprejmejo. Samo pri pustnih burkah, ako jih iz ljubezni do ubožnih opusté, jim zamorejo stotine in stotine nakloniti. —

Čudno je, da gospodje judje in njih gg. prijatli le samo tiste beliče s tako bistrim očesom vidijo, ki jih dobre serca papežu dajo; do celih kupov zadeganih denarjev so pa slepi.

Darovi za sv. Očeta so čisto radovoljni, in kdor dá kaj tukaj, daje naj berže tudi drugim potrebnim. Koliko darov je Danica že zbrala za razne pogorelce itd.! Ko bi tudi noben človek za sv. Očeta nič ne dal, kdo je porok, da bi se tisti denar potlej dal na Notranjsko ali pa kam drugam za uboge in da bi ravno tisto potlej reveži dobili? Ali mar liberalci, ki za papeža nimajo družega kakor zaničevanje, ali pa vredniki liberalnih listov veliko denarjev pošiljajo na Notranjsko ali pa ga ob petkih med reveže delé? Kteri dajejo revežem? Gotovo tisti, ki so tudi sicer usmiljeni in dobri kristjani. Nejeverec še tisto iz posvetnih namenov dá, če že kaj dá.

Na Laškem so bili in so še vse drugač „blagočutni“ gg. nevošljivci, kot ste vi gg. prijatli gospodov zatiravcev naše vere. Košatili so se večkrat celo v parlamentu zoper darove za papeža. Le berite n. pr. „Armonio“ prejšnjih lét, in vidili boste. Pa kaj so dosegli? To, kar bote Vi s svojim mermranjem, da so namreč usmiljeni ljudje še več dajali in dajejo za sv. Očeta.

Povem Vam pa še to, gg. zavidljivci, da noben tistih, kateri so kdaj za papeža kaj dali, kolikor mi je znano, ni še prišel pred vrata krajcarja prosit; tacih pa prav veliko, ki mu niso nikoli nič privošili, in bili so mnogi liberalci vmés, še brez gospodov liberalnih vrednikov ni bilo. In kar je bilo, nam nihče ni porok, da bi se ne ponavljalo. Sicer je bila pa revšina tudi že ob tacih časih, ko papežu nihče nič ni dal, in pomočnikov blezo ne obilniših kot zdaj, zlasti liberalnih ne.

Is Amerike.

(Pisma naših mladih rojakov.)

Iz opatije sv. Ludovika, 11. septembra 1871.

(Dalje.)

Toliko tedaj o P. Veninger-ju. Drugo je vse po navadi. Pretečeni teden smo pričeli — zadnje leto bogoslovstva! kako malo sem še pripravljen, to sem posebno videl v duhovnih vajah: praeparatio remota: habitus clericalis — oh še „actus“ so tako redki — kje pa je še habitus! — Sicer mi tudi še v potrebni učnosti precej terda gre, ker nimam samo zase skerbeti, ampak zraven še svoj gerški in latinski red nadaljevati in zraven so me letos še za prvega prefekta naredili (lani sem bil le za „viceprefekta“).

Do zdaj imamo 58 študentov in 18 bogoslovcev. Vse življenje tukaj v kolegiji me prav živo spominja na Alojznico; le na zunanjo gimnazijo nam ni treba hoditi, temué imamo vse doma pod streho. Morebiti bo Vas še veselilo zvediti, kakšen red da imamo. Takole dan na dan: $\frac{3}{4}$ vstanejo študentje (mi redovniki ob $\frac{3}{4}$), $\frac{1}{2}$ 6 sv. maša in po maši zajutrek (kava in kruh z molassesom (domačim sladkorjem namazan); ob 7 se začne učenje in bogoslovci imajo dogmatiko; ob 8 latinski redi, ob 9 greški in angleški, ob 10 matematični. Ob 11 kosilo, počesenje presv. R. Telesa in potlej prosto. Ob 1 molodroslovje, lepomisje, risanje, ob 2 nprav (moral), govornišstvo (retorika), zgodovina, zemljepisje, od 3—4 prosto. Ob 4 cerkv. zgodovina, katekizem, naravoslovje in kupčijstvo (Buchhaltung), ob 5 nemški razredi, ob 6 več erja in potem prosto. Ob $\frac{1}{2}$ 8 večerna molitev, potem učenje (study-tims — Studirzeit) in o poli 9 grejo spat. —

Glasba in petje se še posebej uči. Ob nedeljah vstanejo pol ure pozneje, potem je kot po navadi jutranja molitev in potlej zajutrek. O $\frac{1}{8}$ peta maša in pridiga, 10—11 učenje, in popoldne ob 3 sv. roženkranc in litanije; 5—6 učenje in drugo po navadi. O četrtekih je učenje do 9, potlej pa prosto do 5 popoldne in drugo kot po navadi. Navadna igra v prostem času je „žoga“ (ball), po letu ravno kot kranjski študentje „v Gašteji“ — (base-ball); po zimi pa z nogami v dveh trumah, ki jo sujejo skušaje se, ktera stran jo bo pred spravila „domu“ (home). Ta igra se imenuje „Foot-ball“ in igrajo jo navadno po ledu na jezeru. Imamo pa tudi gimnastične priprave; — naj bolj jih pa mika „guncalica“ (swig) in „flying duchman“ (flaing dočmen, „ferčajoči nemeč,“ nekako vreteno in na vsakem koncu eden sedi, — pa jih eden zadervi okoli, — skoraj kakor pri Vas „circus“). Velikrat, posebno zdaj v jeseni, po večerji napravljajo ognje, ker se vedno okoli kloštra posekuje — in les; se potlej večidel tako požge, da se „bush“ (gozd) nekoliko sčisti in sčasoma poblaži. K spovedi grejo vsak mesec. Reči pa moram, da jih je več tukaj, ki grejo vsako nedeljo k sv. obhajilu in še niso bogoslovci. Koliko takih bi se pač pri Vas med 58 študenti dobilo? (Natihoma Vam povem, da še v Alojznici nisem takega poznal! in še nekaj, da še sam nisem bil taki.) — „Ja, ja, pravi P. Veninger, Amerika ich kenne dich! — Amerika ist ein Land, wo ich — (Weninger) einen sicherern Weg zum Himmel zu finden hoffe, als in Europa. — Tako tudi jest mislim; s tim pa, se vé, tudi ni rečeno, da bi ne bila v kakem drugem oziru Evropa boljši kot Amerika. — Letos imamo tukaj 3 protestante, ki so prav dobri in mirni fantje in posebno tudi pridni, kolena pa le ne morejo vpogniti: strašno prevzetna in ošabna mora biti njih vera! — Eden tih — naj mlajši — mi je rekel pri priložnosti: Ja wir Episcopalen beten immer, ako smo mi jeli moliti, je debelo gledal — in njega samega še nisem vidil moliti, — ne vem, kako molijo. Še eno: ravno tega je njegov škof „birmal“ ravno predno je semkaj v naš koleč (kolegijo) prišel — češ „da bi nepremagljivo stal v taki nevarnosti.“ — (Eden teh „gajstov“ nam jo je domu pobral, oče ga pa spet nazaj sili; ne vem, kako se bota pogodila.)

Še tale listek naj Vam priložim in nadaljujem o naših študentih. Na jezero jih le redkokrat pustimo, ker so preveč neprevidni, in bi se lahko kaka nesreča pripetila, ki; tbi potlej, se vé da, na kloštru obvisela in neke baže ljudje bi jo gotovo še skušali prilepniti katoliški cerkvi. Sicer imajo pa študentje za svoje veselice dosti prostora brez jezera in se res tudi kmalo privadijo. Koj od začetka se časi kateri malo kisa, ko se enkrat vidi v gozdu, odločen od vsega sveta. Ako pa vidi, kako jo drugi skačejo in se veselijo, jo tudi kmalo za njimi potegne in kmalo pozabi na dom in druge reči — in na koncu leta se še celo marsikteri čmeri, da mora iti. — O Marijni bratovščini (sodality of Immaculate Conception), mislim, sem že Vam omenil. — Jest sem vedno zdrav in prav zadovoljen, angleško jo že lomim — pa le lomim — časi že moram gospodom študentom „speech“ (spič, govor) narediti, če je treba kako nerodnost zadušiti; pa se vselej malo anam; če sem pa malo nasajen, mi pa lože gre, ali če zato tudi bolje govorim, tega ne vém. — Mati (ranjca) mi neizrečeno velikrat pridejo na misel, posebno ker so me tako neizrečeno ljubili. Tako so šli težko od doma, — pa so vendar šli, — sej veste zakaj; in tukaj, ki bi jim sicer gotovo ne bilo nič dopadlo, so bili veseli, ker sva bila midva tukaj; posebno tukaj v kloštru se jim je tako „fletno“ zdelo, da bi bili zmiraj radi tukaj. Tolikrat so prišli naji obiskat; — zdaj jih ni nikdar več — ne vidim jih več,

— ali pozabiti jih ne morem. Vsi Kranjci so jih skoraj poznali in jih blagrovali, kakor so mi sami pravili, in veselili se z njimi, da bojo kmalo dobili svojega duhovna. V našem kloštru in v nunskem pri sv. Jožefu so jih vsi poznali, in naji milovali, da so nama tako dobra mati umerli. Tukaj so opat napravili slovesni „Requiem“ zanje in vsi očetje so zanje brali sv. maše, sestre pri sv. Jožefu so pa molile in sv. obhajila darovale zanje; — tako sem bil neizrečeno potolažen. Zdj bi bili začeli imeti precej prijetno življenje; ali ravno zdaj jih je bil namenil Bog modrosti poklicati, terdno upam v boljši življenje. — Vsega na tem svetu niso doživeli, kar so tako željno pričakovali; upam, da bojo v boljšem življenji dočakali. Fiat voluntas Tua! Na drugo stran pa spet moram spoznati, da bi bil imel precej več s svetom opraviti, ko bi bili mati še živi, in to bi mi bilo morebiti škodovalo v drugem oziru. — Tako tedaj vem, kar Bog pošlje — je dobro, — če tudi nam ne dopade vselej. —

Carigrad.

V.

(Kalcedon ali Kadi-Kevi; zadevna deržava. Apolinov tempelj. Ksenokrat. Cerkveni zbor kalcedonski in Evtihovo krivoverstvo. Napredvanje katol. vere. Cerkev sv. Evfemije in njena znamenitost. Skutari. Pokopališe in „slavni“ grob Mahmudovega konja. Lazaristi in bulgarstvo.)

Sedmega rožnika sem se z dragomanom Napoleonom prepeljal na parobrodu čez Bospor na azijsko stran Carigrada v mesto Kalcedon, po turško Kadi-Kevi (vas sodnikov). Kalcedon je staro mesto, zidano od Megarov 686 pred Kristusom, 17 lét pred začetkom Bizanca, sedanjega Carigrada. Pozneje je bil Kalcedon glavno mesto majhne cveteče deržavice ob vsem azijskem bregu mičnega Bospora, in imel je poganom sloveč tempelj malika Apolina. Modrijan Ksenokrat je bil domá v tem mestu, rojen l. 397 pred Kristusom. Bil je Ksenokrat izmed naj gorečnejših Platonovih učencev. Peržan Kozroa je imel od 616—626 to mesto v oblasti. Do čistega razdjali so ga Turki in iz njegovih podertin so delali velike džamije v Carigradu. L. 451 je bilo tukaj v vesoljnem cerkvenem zboru zaverženo Evtihovo krivoverstvo (monofizištvo) in izrečeno je bila verska resnica, da v Kristusu ste božja in človeška natora nezmešano in neločljivo zedinjeni.

Čutiti je, da se katoličanstvo v tem predmestju lepo razcveta, ker zidali so ravno kar lepo novo cerkev Marije Device v nebo vzete. Močno me je veselilo, ker sem vidil tako gorečnost za katoliško vero med nekdanjimi prehudim sovražniki katol. vere. Podoba latinskega križa ima nova cerkev s prelepim marmornimi altarji in podobami iz Rima. Deseteri granitni stebri in drugi iz zelenega kamna pa belim marmornim obglavljem so se kaj lepo podali. Pa cerkev ni bila še čisto dodelana. — Posebno zanimiva v tem klasičnem predmestju mi je bila stara cerkvica sv. Evfemije, v kateri, kakor je izročilo, sta bila dva cerkvena zbora, če tudi je nekoliko čudno, kako bi bili očetje mogli zborovati na tako majhnem prostoru. Verjetno je toraj, kakor Isambert piše, da je ta kapela le na prostoru nekdanje veči bazilike. Odzunaj prav stariarske razkolniške cerkvice je preddvorček s plošami po tléh, po katerih je polno greških napisov; pa nisem utegnil študirati, če je pisana morebiti zgodovina zborov, ali kaj družega. Cerkev tedaj imajo v oblasti greški razkolniki. Mlad, nižji duhoven je bil prav prijazen in mi je z veseljem razkazoval znamenitosti.

Iz Kalcedona sva šla z dragomanom peš nekako uro deleč čez homec, polja in mem silo velikega tur-

škega pokopališča, ter sva prišla v predmestje Skutari. Pokopališe, silovit log s cipresami in s prehajališi vmés, je kaj dolgočasno, kakor bi ga pri nas naredili v kakem smrečji. Deska pri deski z napisi, pa tudi nekoliko večji, celo marmorni spominki stojé po prostoru, in turbani so na verhu desk. Po cipresah je stanovanje neštevilnih golobov. Sploh imajo turki radi golobe; v preddvoru ene džamije v Štambulu sem jih toliko vidil, da naj se pred njimi skrijejo uni na tergu sv. Marka v Benedkah. Skutarska zemlja je Turkom sveta, tam se je bila deržina Otomanov vstanovila; od tam se je mohamedanstvo razširjalo. Mnogi imenitni turki hočejo tam pokopani biti.

Na odločenem mestu je bilo polno vozov in lepih kočij, ker turki močno hodijo svoje mertve obiskovat. Še žené, ki so sicer vedno znotraj v stanovanjih, imajo pravico večkrat iti na pokopališče. V sredi med grobovi je spominek, ki oko popotnikov posebno nase vleče. Kupola je namreč na 6 marmornih stebrih, in to ni ne več ne manj kot prostor, kjer je bil pokopan sultana Mahmuda naj ljubši — konj!... Kaj čete turčinu to zameriti? Sej še kristjanje se nahajajo, ki konja ali psa bolj čislajo, kakor pa ljudi!

Skutari, ali Uskudar, je veliko predmestje, ter ima do 200.000 prebivalcev; katoličanov je kacih 400. Hiše so radečkaste, lesene, dolgočasne. Očetje lazaristi imajo v tem predmestji svoj vstav ali menda le podružnico iz Galate, in so tudi imeli že kupljen prostor za novo, veči cerkev, ker tedanja kapelica je kaj majhna. Pravil mi je eden očetov, da posebno veliko Hervatov tje prihaja.

Že precej čez poldan sva se pripeljala z Napoleonom nazaj čez Bospor na Galato k oo. lazaristom. Ta naprava me je posebno mikala, ker že iz Aleksandrije sem imel priporočilo do tega reda. Čast. oče Evg. Boré me je bil že prejšni dan v Bebeku ob Bosporu na kobilu povabil za ta dan. Imel sem ondi priliko marsikaj zvediti o bulgarstvu; dobil sem nekaj bukev v bulgarskem jeziku, vidil tiskarnico, in kupil majhno bulgarsko slovnico od Mirkoviča, ki mi je bila posebno mična.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Te dni je šel skoz Ljubljano v Rim prečastiti gosp. Tomaž Brzeska, redovnik Kristusovega vstajenja, prednik bulgarskega misijona v Drinopolji. Muditi se utegne kake tri mesece v Rimu, kjer bode veliki shod tega reda zaradi obnovljenja volitev; potem se verne po ravno tej poti nazaj v svoj misijon. Njegov misijon se pri vsem pomanjkanji ohrani in napreduje. Pravil je, da je v Carigradu in po nekoliko ob Černem morji nekaka kuga, ki sicer ne napade veliko ljudi, da ga pa v eni uri spravi, kogar se loti.

O k l i c.

Častita duhovšina in drugi p. n. prijatelji človeštva se v povzdigo pravosodstva vljudno prosijo, da c. k. sodnijam darujejo knjige, verskega, podučnega ali spoh zanimivega zapopadka v rabo jetnikov.

Vsa takošna darila sprejemale bodo hvaležno vse c. k. sodnije.

Ob enem se častita duhovšina in druga dobrodelna društva prosijo, da sodniške vjetnike brezplačno podučujejo v verskih, poljedelskih, obertniških in sploh podučnih vednostih.

Vspreh tega delovanja se bo potem vsako leto slavnemu c. k. ministerstvu prava v Beču naznanil.

V Gradcu, 24. novembra 1871.

C. k. nadsodniški predsednik:

Lattermann.

V Zatičini, 6. grudna. S hvaležnim srcem naznanjam, da je tukajšnji rojak, preč. g. Jožef Podobnik, fajmošter v pokoju v Čatežu, podaril 44 podučnih in zabavnih knjig in knjižic za tukajšno farno in šolsko knjižnico, kateri je s tem blagim činom prvi temelj postavil, za kar mu v imenu faránov bodi serčna hvala izrečena. — Ob enem se obračam do vsih prijatelov in rojakov tega kraja s prošnjo, naj blagovolé koristnih knjig v ravno ta namen darovati.

G. Jakelj, kaplan.

Iz Černic, 4. grud. — Namen malarije v cerkvah je, v sercih vernih vnemati gorečnost k molitvi, jih spomniti na zvezo z duhovnim svetom, v njih obuditi nado in gorečo željo po boljši, nebeški domovini, ali tudi jim kazati pot, po kateri jim je hoditi, ako hočejo dospeti v obljubljeni deželo. Svetniki kličejo v podobah vernim: posnemajte nas, in bote nekdanj z nami vred se veselili, Boga gledali obličje v obličje. Posebno so potrebne slike za take, ki ne umejo brati na bukve. Sv. Gregorij Veliki pravi: „Kar je pismo za bralca, to so podobe za nje, ki brati ne znajo; zamorejo vsaj z očmi brati na steni, kar ne morejo v bukvah.“

Kolikor lepše so podobe, toliko lažej dosejajo svoj namen in toliko je večja korist od njih. Toraj naj bodo vse malarije po cerkvi umetne in v cerkvenem duhu ter spodbudne, ker letake dvigajo k pobožnosti in povzdigujejo človeški duh k nebeškim dobrotam, take imajo veliko moč do človeških serc. Lepe, spodobne in dostojne slikarije nam je napravil v cerkvi gospod Jan. Wolf, zdaj v Št. Vidu nad Ljubljano. On je v svoji umetni pravi zvedenec, bodi si gledé volitve barv, njih skladbe ali izpeljave malarije. Vse podobe so tako umetno, kusno naslikane, da meniš, zares žive so. Derzi se v zgodovinskem oziru običajev in navad onih časov, v katerih je ta ali uni svetnik živel. V naši farni cerkvi je pomalal prezbiterijo. Vredno je, da si ogleda to malarijo vsaki, komur je le moč. Na steni za altarijem velikanska, dva sežnja visoka podoba v pozlačenem obodu kaže sv. Vida, patrona naše farne cerkve. Na desni strani na tej podobi vidiš cara Dioklecijana na pozlačenem, s škerlato preprogo pogernjenem prestolu; na obrazu mu bereš divje sovraštvo zoper vse keršansko, pa željo keršanstvo z imenom vred zatreti; njemu na levi stoji „licitor“ (berič z butaro palic), na desni v dnu opaziš veliko množico gledavcev. Na levi strani na podobi v dnu zunaj sodnega mesta ugledaš velik kotel, pod katerim sužnji netijo velik ogenj. V sredi podobe na vzvišenem odru stoji mladi mučenec sv. Vid, njemu na desni sv. Modest — njegov učenik, a na levi sedi na doljni stopnici sv. Krescencija. Ti trije mučenci so bili že prej od cesarja zaslišani, in ker vse žuganje nič izdalo ni, v ječo pahnjeni, pozneje pa spet pred cara pozvani izreko naravnost, da hočejo za Kristusa terpeti in umreti. Car zapove lačnega leva nad nje spustiti, ki jim pa nič žalega ne stori. Silno razkačeni cesar kriči:

Čara, čara! in zapové vse tri v kotel vreči. Ta prizor je pred oči stavljen. Sv. Vid neprestrašen in ves zamaknjen gleda proti nebesom, odkoder mu angeli nasproti nesó nezvenljivi venec mučenstva, palmove veje dognane zmage. Na stropju se nam odpirajo nebesa, in vidiš presv. Trojico, vsako osebo po dolgem stropju od druge nekoliko oddaljeno. Pervi nad podobo sv. Vida je naš Zveličar, ki v levi roki derži križ, z desno pa višej povzdignjeno kaže navzgor, stoji na belih oblakih, veličastvo ga obdaja na vseh stranéh. Nekoliko višej njemu na vsaki strani sta po dva evangelista. V sredi stropja je Bog Oče z žeslom v desnici, nad njim sv. Duh v podobi goloba. Okrog in okrog je neštevilna truma angelov. Okoli stropja v dolbinah so podobe ss. Avguština, Ambroža, Jeronima in Gregorija Veličega.

Na stranskih stenah v prezbiteriji ste še dve podobi, ob desni strani 12letni Jezus v tempeljnu, in ob levi Zveličar med otročiči. Kdor to sam ogleda, se bo prepričal, da je malar vreden priporočila.

S Predvora na Gorenskem. Naša farna cerkev sv. Petra zadobila je letos prav prijazno in mično lice. O času velikonočnega izpraševanja so naš vis. čast. gosp. fajm. J. D. pomenkovali se s farani, kako bi bilo mogoče farno cerkev po moči povzdigniti; posebno po volji vsim bila je misel o prenovljeni altarjev, kateri so bili zelo zatemneli in že čez 100 let stari. Ker so časi prehudi za sklade, so sklenili denar pri cerkvenih darovanjih in družih prilikah prostovoljno nabirati. Modra vredba ni brez sadu ostala; cerkev je po različnosti zidú prijetno z belo in zarumenelo barvo pobeljena, leca, kerstni kamen in pet altarjev prenovljenih. 16. nedeljo po binkošnih blagoslovih se je veliki altar sv. Petra, 4 stranski pa so bili dodelani že lani in predlanskim. Čast. gosp. E. C. so pri zali slovesnosti v prav čverstem nagovoru, ozirajoči se na sedanost in nje nevarnosti, v nemali ljudstvo k nepremakljivi djanski veri in vdanosti do sv. Očeta papeža Pija Vélikega. Po naslednji veliki sv. maši so se pričujoči pri darovanji prav dobro skazali.

Altarje, kerstni kamen in prižnico je prenovil podobar gospod Mat. Tomec. Reči se mora, da je svojo pogodbito nalogo: starim altarjem podobo novih dati, več kakor doveršil. Posebne pohvale vredna je zlasti posnema natornega marmorja, kokoršna se le redkoma po deželi vidi. Prekrasen je tudi novi tabernakelj, ktere ga je kaj izvrstno korintično-romanskemu stavbnemu redu altarja primerjeno izdelal. Bogato pozlačeni hramič Najsvetejšega pokriva s pozlačenimi rezbami olepotičena kupla, ktera sloni na šest pozlačenih stebrih na okrog. Opomniti še moram, da nam je malar g. Volf za stranski altar „zadnjo Večerjo“ tako lepo in dobro zmalal, da daleč okoli ne najdeš tako lepe podobe.

V dolžnost si štejem konečno še dveh posebno blagodušnih serc omeniti. V pozdigo in olepšanje farne cerkve sta obilno z denarjem in tudi materialno pripomogla: Blagorodni gosp. Janko Urbančič, grajšak Turnogradski, in njegova matka gospa Josipina Urbančičeva. Gospod Janko je za stranjska altarja dve podobi, Mater Božjo in sv. Miklavža, brezplačno prav izvrstno zmalal; gospa je pa v lani sama z naj večjo pridnostjo in marljivostjo izgotovila lep, bogato z zlatom obšiti (štikani) velum, ter ga cerkvi podarila.

Letošnje leto je ta pridna gospa zopet izdelala prav izvrstno in dragocenjeno malo banderce (antipendium), in ga farni cerkvi podarila.

Ko bi gospodu Urbančiču samo malarija njegov poklic bila, bi gotovo mnogo njegovih del še v pozne veke po njegovi smerti v čast cerkvi in domovini slavno živel. — Farani so do 3000 gl. stroškov radi in voljno darovali ter sem jih veliko že sam slišal govoriti: „Vsaj še ne vemo, če smo kaj dali.“ Dobrotljivi Bog obilno, časno in večno poverni preddvorskim dobrim faranom, kar so storili v Njegovo čast.

Začasen Preddvorčan.

Iz Monakovega, 8. grudnia. (Posnetek iz prijateljskega dopisa.) Zmiraj bolj zadovoljen in vesel sem tukaj. Marsikdo je že v šali rekel, da je mene Bog pogledal skoz veliko okno, in ni se zmotil, ker s slabimi pripomočki sem odpotoval v Monakovo in naročeno delo imel sem le uno od šenpeterskega g. fajmoštra. Pa nisem še v Monakovo prišel, že sem dobil kaj lepo delo v Neukirchen-u, in ni še ta podoba zgotovljena, in dobil sem že drugo naročilo, namreč č. g. profesor M. naročili so pri meni podobe križevega pota v Štango. Tako sem zdaj prav obilno z delom preskerbljen. Tudi sem že začel delati eno podobo B. M. D. za Bosno. Prav

zelo me je vžalilo, ko je nedavno dopisnik v nekem časopisu s satanovo surovostjo napadel in žalil duhovno in osebno čast tukajšnega tako častitljivega vikšega škofa Gregorija. Tako-le je namreč pisal: „Ko je nadškof birmoval v Bruk-u, je nekemu fantiču samo zato, ker se je smejal, pritisnil silovito zaušnico. Kakor je ta nadškof starokatoliško vero zatajil, ravno tako je svoj ribčevski perstan spremenil v pretepravni perstan. Kdor je že kdaj vidil to roko (nadškofovo), ta si lahko misli, da je bila vihrovita zaušnica prav po novi meri in vagi.“ —

Ker je prišlo pričevanje iz Bruka, da je to gola laž, in da so se otroci skoz in skoz lepo obnašali, je bil vrednik onega lista Juri Morin tožen. Priseženci so ga obsodili, pa njegov zagovornik ga je tako dolgo izgovarjal, da so vse potlačili in bil je za nedolžnega spoznan. (Imel sem priložnost prav od blizo viditi tudi nadškofovo roko, ki je pa lepo vstvarjena in proti veliki osebi prav majhna).

Tisti dopisi v Zgod. Danici: „Marsikaj o cerkveni umetnosti“ meni prav pasebno dopadajo. Da bi le še gospod dopisovalec prav viliko pisal. Skrajni čas je že, da se tudi o tem oziru na boljše oberne. Kajti, ako bi šlo tako naprej pri cerkvenih oblekah, posodah itd., bi pri teh rečéh scasoma izvirna oblika zginila. Čemu je podoben marsikteri današnji mašni plajš? Izvirnemu že ne. Tako dolgo bi ga nekteri strigli in „komot“ delali, da bi na zadnje škapulirju podoben postal. Tukaj vidim mašne plajše bolj po stari šegi delane, po določilih sv. Cerkve in tako, kakor je sv. Karol Baromej zahteval. Čez rame seže skor do komolcev in je mehke ali gibčene, ne pa terd kakor smrekova skorja.

Sploh je tu v Monakovem, zlasti pri novih cerkvah, vse prav natanko po cerkvenih določilih narejeno, ter res človeka mora veseliti, ko vidi vsako reč primerno Božji hiši. — Ciborije vidim ravno take, kakor so bili v Danici popisani. — V mestu Gota na Nemškem razsajajo koze; bolnih je do zdaj nad 600, in bolezen se je jela tudi po deželi razširjati.

Iz Rima, 7. grud. — Ant. P—r je bil tukaj; jutri gre v Loreto; on bo več povedal. — Ravno ko je odšel, zvém, da 3. grud. je v Ortoni umerl apostoljski prefekt iz Chili-a, o Jeremija pl. Paglieta. Obiskal je svojo domačijo, tam koze dobil in se prehladil. — Lepa osnova za Chili je med tem ustavljena, če ne razderta. Gotovo dalj časa se bom tukaj mudil. Ozdravel se še nisem do terdnega, vendar je bolje. Danes je nekoliko snežilo. Vreme 8 stop. R. — Prosim za Danico. (Se že pošilja, začeniš z vsimi števil. od 1. nov. Vr.) P. Maks l. r.

Iz Belle-Prerije v Ameriki 3. nov. (Pismo gosp. misijonarja Jož. Buha.) (Konec.)

V ponedeljek sva šla z g. Veningerjem z Long-Prairie proti Otter-tail-u, od jutra do večera se peljeva po novo zmerjenih potih, kjer je bilo polno parobkov in mostov še ne narejenih, ali pa samo kake rante, trami čez položene. Zvečer sva bila namenjena prenočiti pri nekem pol Indijanu, ali predeleč je bilo, dan hodá, in pot preslaba za hitro vožnjo. Zvečer prideva k Krowing-Krossing-u; reka je bila kakih tri sto stopinj široka, in nič mosta čez njo, peljali pa smo se čez njo, kjer je bila bolj plitva; vendar je nam nekoliko na voz prišla in nas malo zmočila. Ko se čez njo prepeljemo, smo mislili, da smo težavnosti pota prestali; toda ko se malo naprej peljamo, je bila pot zasekana in velik kup derv je bil čez pot tako, da ni bilo moč naprej. Pregledujemo na vse kraje, kje bi se nam kakošna pot odperla, ali nikjer nič ni upa. Na enem kraju je bil potok, na drugem gosti gojzd. Eden naših spremeljavcev zagleda od daleč kočico in leti tje poprašat in pozvedit zavolj pota, in potem nas pelje skoz terdi

gojzd kake pol ure deleč, da sem mislil, vsak trenutek ima naš voz se polomiti. Ko pridemo k tisti kočici, začne malo peršeti, in se mračiti. Menili smo tam prenočiti; ali ta gospodar je bil ravno ko tje pridemo, svoj platneni šotor poderl, ker je bil namenjen drugi dan se drugam podati. Torej ni bilo sobice dobiti za prenočevanje; pa kar kmalo nekdo pravi: malo tje dolje je drugo stanovanje za delavce, in šli smo tje; sobica pa je bila premajhna, ker je bilo kakih 60 delavcev tam, ki so presek delali za novo železnico. Da bi bil le vsakteri prostor imel se vستي! Vender nama je bilo dovoljeno vستي se, ali se vleči na klopi, ali na mizi v drugi sobi, kjer so jedli. Precej merzla noč je bila, pa ni bilo mogoče dobiti nobene reči za podzglavje, ne odeje — ne za dnar ne zastonj. Tudi jedi ni bilo na zbiranje. Pravim gospodu Veningerju, da naj kaj večerja; on mi pa odgovori, da bi bil rad že kaj jedel, pa berž ko je jedila vidil, kako so pripravljene, je bil sit, preden jih je pokusil. Naši konjiči so pa bili za smreke privezani celo noč, in naš spremljevalec jih je varoval. Ne smete si pa misliti, da je povsod v Ameriki tako divjaško; tako se godi veči del le v novo naseljenih krajih, je pa veči del vse bolj po domače vravnano. — Po tem greva z misijonarjem k sv. Jožefu, 10 milj za Otter-tailom, in tudi tam z velikim vspehom pridiguje, in veliko jih je bilo pridobljenih za sveto vero.

Otter-tail je čez 200 angleških milj daleč proti severu od št. Pavla; in od tam se je g. Veninger podal v št. Pavel, jest pa nazaj v Belle-Prairijo, ki je moje navadno stanovanje. Z Bogom!

Iz Cerknega. Radosti in veselja se je človeku serce širilo, bravšemu v Zg. Danici prelepo, vsega posnemanja vredno delo ljubljanskih dobrotnikov za revno šolsko mladino, da se namreč mili darovi pobirajo in potem za taki znesek omisli revni šolski mladini potrebna obleka. Tako delo gotovo ne bode brez plačila ostalo. Gotovo take prelepe darove skladajo pisatelji in mojstri ljublj. „Tagbl.“, sej ravno ti vedno kriče: „fortschritt“, „intelligenz“ itd.?! — Dragi čitatelj, luč bodeš moral po dnevu prižgati in med dobrotniki revne mladine liberaluhov iskati, pa še potem jih bodeš malo najdel. Mile darove za šolsko mladino skladajo navadno le tisti, ktere tagblattarji pitajo z mračnjaki, ultramontanci itd. Po logiki teh ljudi je mračnjak, kdor katoliško veruje in dobro dela iz ljubezni do Boga. Res, lepa reč! Pa pregovor pravi: „zamorca boš zastonj umival;“ tudi ljudi te baže boš zastonj spreobračal.... —

Sv. apostelj Pavel pravi: „Omnia probate, bona tenete.“ Vsako dobro delo navadno najde kmalo svojih posnemovalcev. Enako so semtertje pričeli tudi po deželi skladati male darove v prid revne mladine. Dobri keršanski duh cerkljanske dekanije je povsod dobro znan; Cerkno nikoli ne zastane, kadar je treba kaj dobrega storiti. Tudi po Cerknem so se pričeli mili darovi nabirati v blagi namen, da se revni šolski mladini omisli potrebna obleka. Že se je nekoliko nabralo in prihodnje se bode gotovo še mnogo storilo. Slava in čast verlim Cerkljanom! Obdarovana revna mladina bode vsim dobrotnikom gotovo hvaležna, dobrotljivi Bog pa jim bode enkrat bogati plačevalec. —

Da v Cerknem dobra reč, sploh keršanstvo napreduje, je jasen dokaz lepa velikanska cerkev sv. Ane, ki se je v malo letih znotraj vsa prenovila. Veliki darilnik in več malih je popolno prenovljenih; v resnici velikanski pogled. Delo je lepo in človeka zelo spodbuja k pobožnosti. Letos se je prenovil tudi kerstni kamen. Ostala sta bila še dva mala darilnika nepopravljena, ki sta pa ravno zdaj v delu, in mladi umetnik J. Stravs ju bode gotovo prav dobro izdelal, sebi v čast, drugim pa v spodbudo. V delu je zdaj tudi božji grob,

lepo velikansko delo. Do prihodnje velike noči bode skoraj gotovo dodelan, potem bode cerkev popolno ozališana. Velečastiti g. dekan si je z vsim tem postavil lep spominek.

Razgled po svetu.

Dunajski listi že pišejo, da naznanila o volitvenih gibanjih ministerstvu niso vgodne in da utegne ministerstvo hitro skipeti. Hotlo je menda ministerstvo državne predsednike premeniti čisto po svoji osnovi, pa so zadeli na nepremagljive zadržke v kraju, kjer je določivna beseda. Drugi to tajé. Sicer listi zaterjujejo, da za zdaj ne bo nobenih novih državnih predsednikov.

Rimsko. Veliki gospodje dobivajo okušati, kako je človeku pri sercu, kadar ga kdo napade in oropa. 3. grudna po polnoči je bil ob Trajanovem tergu napaden sam minister Mingeti in pobrano mu je bilo, kar je imel dražega seboj. —

Poslanci kar zaporedoma zginjajo iz Rima, kajti treba je patakónov, kdor se hoče sedanjo dobo v Rimu muditi. —

Liberalni časniki vedno tarnajo, da v Rimu ni prave ledine za njih barantijo. — Rimljani imajo pač še nekaj več zdrave pameti, kakor marsikteri drugi; toda tudi drugod jih toliko bolj spoznavajo, kolikor večji je stiska in nesreča, ktero so mavtarji in brezbožni listi zdaj v malo malo letih po svetu razširili, — ti hudodelniki, katerih namen je: države in katoliško cerkev razdjati. —

O napadu ministra Mingeta „Nuova Roma“ pripoveduje nektere posebnosti. Ob eni po polnoči je koračil po Trajanovem tergu „častni Mingeti“, zavil v svoj paltetó, v rokovicah in z belo ovratnico. Prišel je iz „plemenite tovaršije“ (nobile compagna). Na omenjenem klasiškem prostoru stopijo pred-nj trije človeki, brez kake šege posvetijo državnemu možu s svetlim bodalom in tirjajo od njega uro in pismovnjak. Bili so trije, bili so oboroženi, niso imeli časa pogajati se, terg je bil prazen, očitne straže, „karabinjeri“ in „brigandi“ so krožili po družih ulicah... „Onorevole Minghetti“ je izročil hudobnežem uro s pritaknjeno verigo in becovnjak z nad pol tisučem lir. — Kdo si vé, če je potlej „častni“ Mingeti sam pri sebi kaj študiral definicijo, kaj da je rop in kolik je razloček med temi tremi žepotipci in unimi tisučeri, ki so s kanonami zid prestrelili, da so prišli v tuje mesto in se ga polastili?

Rimska mestna gosposka je 200.000 frankov potratila za razsvitljavo 27. grud., ko je bil Viktor Emanuel pričel državni zbor. Vender se je popolnoma oparil govor kraljev z razsvitljavo vred, kakor piše „Genf. Korresp.“ Na Kapitoliju je bila polovica barvanih svetilk že pogasnila, preden je bila druga polovica še prižgana, in razširjale so te luči tako kužljiv maščobni smrad, da občinstvo ni moglo tega prenašati in tam blizo obstati. Obrali so Rimljane tako neusmiljeno in potlej jim še mesto smradijo. Preslavni napis „S. P. Q. R.“ (Senatus Populusque Romanus. Rimsko starašinstvo in narod) so Rimljani tolmačili: „Sono Proprio Quattrini Rubati.“ To so prav za prav pokradeni patakoni.“ Po očitnih tergh in povsod po hišah so se drugo jutro slišale besede: „Okradeni smo!“ Rogovilski časniki pa se togoté in derejo, da je kaj; — vender menda ne tako kakor obdivjani ljublj. „Tagblatt“ pred volitvami.

Viktor Emanuela pa vest trinoži, da je joj in gorjé. Ko je v voz šel prepeljat se k pričetju zбора, je menda z rokó v Vatikan pokazal in sklical: „Tam je tisti, ki ga jetnika imenujejo, ki je pa res svobodniši od mene. Jaz, ki me imajo za svobodnega, sem oklenjen.“ Si non è vero, è ben trovato. Če se to tudi morebiti ni zgodilo;

pa je vendar okolišinam kraljevim prav primerno. Čisto res je, da so ga framasoni tako oklenili, da se ganiti ne more, vklenjen je v železje strahovitih krivic, ki stiskajo njegovo dušo.

Iz Ljubljane. Misijon pri sv. Petru v Ljubljani, ki se je bil pričel v nedeljo, 3. grud., je bil dokončan v torek, 12. tega mesca. Po vsem, kar se je godilo, je upati, da je ta misijon veliko dobrega storil, silo veliko nepokojnih src očistil, poterdil, vmiril. Vse dni je imelo kacic 8—12 spovednikov neprenehoma opraviti, in še niso mogli vsim kaj. Samo v cerkvi sv. Petra jih je bilo med 5—6000 obhajanih. Spovedovalo in obhajalo pa se je tudi po vsem mestu. Pri čverstih in prav podučljivih pridigah je bila cerkev do gnječe napolnovana, naj večkrat pa tako natlačena, da ni bilo moč n. pr. iz spovednice v sakristijo priti. Kdor vé, kolika sreča je dušni pokoj, pa kako so si ljudje prizadevali, da bi se misijonskih dobrót vdeležili, bode gotovo priterdil, da gotovo še noben dan, odkar je fara ustanovljena, ni bilo tako splošnega veselja po vsih, ali saj do malega po vsih hišah cele fare, kakor v dan, ko se je misijon dokončal, in je vse skozi imelo tako lepo gostijo vpokojene vesti. K sklepu misijona so bili milostni knez in škof prišli podeliti sv. blagoslov. Čč. oo. Dolijak, Stare, Valjavec in Lempelj so misijonarili. Odbor veljavnih mož se jim je ob koncu priserčno zahvalil za trud. Plačilo pri Bogu jim gotovo ne bo odšlo. Kdor le malo misijon vidi in skusi, nikakor ne more tajiti, duhovni pastir ne more nobene večje sreče nakloniti svoji čedi, kakor če ji sveti misijon napravi.

Ravno zato pa zagrizeni sovražniki sv. Cerkve in ljudske prave sreče tako togotno pihajo zoper misijon in misijonarje. Pa naj le pihajo; katoliški narod jih pozna in spoznava bolj in bolj, ter vé ceniti njih sovrážljivost in njih obrekovanje. — Bog poterdi dobroserčne vernike v njih lepih in blagoslovnih sklepkih!

Na „Eingesendet“ v Laibaherici. Danica je v predzadnjem listu v opombi k členku „Zmaga“ itd. omenila, kar se je govorilo o nekem gimnaz. profesorji, da je namreč pred učenci popisoval solnce kot vse stvarilno in ohranilno moč, od kterega vse imamo, da Bog je le samo ime, in tisti, ki naj več o njem govore, naj manj vedo itd. — Na to se je oglasil v Laibaherici z „Eingesendet-om“ gosp. profesor Werner in pravi, da razlagaje členek „delo“ je učence zavernil na velike d la, ki jih solnce opravlja na naši zemlji, pa da se po današnjem stališu véde zamore terditi, da solnce je prvotni vzrok (Grundursache) vsih gibanj na naši zemlji, kje razun oséke (Ebbe). Potem govori o Dionizijevem ušesu, pa ne izmed učencev, ktero je njegove besede pretiralo in tenko sprevernilo, ter zahteva tudi on preiskavo, rekši, da tudi pod novimi postavami se ne šteje manj odgovornega, kakor poprej (kar je gotovo

hvale vredno). Ne spušamo se za zdaj globokeje v to reč, ker sliši se, da je bila ta reč naznanjena gosp. ravnatelju, kteri bode menda že celo glas samega g. profesorja poslušal in to zadevo preiskal; samo to bodi pristavljeno, da namesto nadaljnega precej dolzega in misterijoznega basedovanja v svojem „Eingesendet“ bi bil vsemu občinstvu gosp. Werner bolj vstregel, ako bi bil naravnost povedal, kar je čisto „ad rem“, to je, če je terdil, ali ne: „da je Bog le samo ime“, in šipal tiste, „ki naj več o Bogu govore?“ Gotovo ljubše nam je zavolj g. W. samega in zavolj učencev, ako je bila vsa govorica „pretirava, prevračba in pomota“, kakor pa da bi bil gosp. profesor zmoto terdil; toraj bomo serčno radi naznanili, ako se poterdi in zvé, da je nasledek preiskave njemu vgoden.

Osemdeset ubožnih šolskih otrok, 40 dečkov in 40 deklic, je preteklo nedeljo po katoliški družbi bilo obdarovanih z vso novo zimsko obleko, pa še s kruhom, sadjem in njih 12 z molitvenimi bukvicami, od neke gospé darovanih. Gg. ddr. Orel in Vončina sta otročičem na serce govorila, pa preblagim gospém in gospodičinam in drugim dobrotnikom živo hvalo in pohvalo naznanila. To je res prelepo djanje; Bog poplačaj sto in tisučerno!

Izvolitve.

Občine po kmetih so zopet izvolile vse poprejšne domače poslance in pa veči del enoglasno. Naslednji gospodje so: Dr. Bleiweis, dr. Poklukar, M. Koren, L. Pintar, vodja Kramar, dr. Razlag, M. Kramarič, dekan J. Grabrijan, grof J. Barbo, M. Tavčar, dr. Zarnik, Jož. Zagorec, P. Kozler, L. Svetic, dekan Toman. —

Mestne volitve. G. Jugovec v Kranji izvoljen soglasno s 117 glasovi; — g. Kotnik v Postojni s 190 proti 30 glasovom (dr. Dev-a). G. dr. Murnik v Terziču s 112 proti 99 glasovom (g. Pirca); v Novem mestu g. domorodec Rudež ima 180, nasprotnik 165 glasov. — V Ljubljani imata nasprotnika: dr. Suppan 378, dr. Kaltenegger 377 glasov zoper domača: g. Krišperja s 331 in g. Vilharja s 325 glasovi. — Iz Idrije še ni znano, pa zaupno nedvomljivo. — Ministerstvo bo pomnilo, kaj se pravi Kranjce skušati. Slava poštemu katoliškemu in domoljubnemu narodu.

Duhovske spremembe.

V ljubljanski škofiji. Umerl je č. g. Mih. Rozman, lok. na Vranji peči, starašina kranjske kuhovčine, 10. dec. (R. I. P.). Lokalija je razpisana 13. dec.

V lavantinski škofiji. Prestavljeni so čč. gg. kaplani: Ferd. Jan za proviz. na Pako; Vinko Plaskan v št. Il pod Turjakom; Martin Lapuh v Rogatec; č. g. Jan. Trobaj, župnik pri sv. Vidu poleg Slov. gradca, gre v pokoj. Župnija sv. Vida pri Slov. gradu je do 15. prosenca prih. l. razpisana.

Namesto vabila na naročevanje,

ki ga v gnječi to pot ne moremo obširniše pisati, prosimo in živo priporočujemo: Katoličani, Slovenci, domoljubi — podpirajte, razširjajte vsestransko naš cerkveni list. Podraženje papirja in dela založnika prisiljuje ceno nekoliko povzdigniti.

Zg. Danica velja:

v tiskarnici prejemana za celo leto 4 gold. — po pošti pošiljana za celo leto 4 gold. 60 kr.
 „ „ za pol leta 2 gold. — „ „ „ za pol leta 2 „ 40 „
 „ „ za četert leta 1 gold. — „ „ „ za četert leta 1 „ 30 „

Za pošiljanje na dom v Ljubljani se plača za celo leto 40 kr. — Naročnina se pošilja tiskarnici Blaznikovi v Ljubljano. Denar za naročilo pa se najcenejše po tako imenovanih poštnih nakaznicah (Postanweisungen) pošlje, ktere se pri vsaki pošti dobivajo in do 10 gld., ki se po pošti pošljejo, veljajo le 5 kr., tedaj se po njih prihrani do 12 kr.